

FITXA IDENTIFICATIVA

DADES DE L'ASSIGNATURA

Codi: 33797
Nom: Geografia d'Europa
Cicle: Grau
Crèdits ECTS: 6
Curs acadèmic: 2026-27

TITULACIONS

Titulació	Centre	Curs	Període
1318 - Grau en Geografia i Medi Ambient	Facultat de Geografia i Història	1	Segon quadrimestre

MATÈRIES

Titulació	Matèria	Caràcter
1318 - Grau en Geografia i Medi Ambient	Geografia II	BÀSICA

COORDINACIÓ

ESPARCIA PEREZ JAVIER

RESUM

L'assignatura ofereix una visió global de l'Europa actual des d'una perspectiva geogràfica, analitzant la seua diversitat ambiental, social, econòmica i territorial. Al llarg del curs es combinen conceptes, dades i eines procedents de diferents branques de la Geografia per a comprendre la complexitat del continent europeu. Es presta especial atenció a la Unió Europea, la seua construcció, estructura institucional, polítiques i reptes actuals, així com a les desigualtats regionals i les dinàmiques de canvi que configuren l'espai europeu. L'assignatura constitueix un marc de referència essencial per a interpretar els processos que modelen Europa en el present.

CONEIXEMENTS PREVIS

RELACIÓ AMB ALTRES ASSIGNATURES DE LA MATEIXA TITULACIÓ

No s'ha especificat restriccions de matrícula amb altres assignatures del pla d'estudis.

ALTRES TIPUS DE REQUISITS

No se'n precisen

COMPETÈNCIES / RESULTATS D' APRENTATGE

1318 - Grau en Geografia i Medi Ambient

Aprenentatge autònom, creativitat, capacitat d'iniciativa i esperit emprenedor. Capacitat de resoldre situacions imprevistes.

Capacitat d'anàlisi i síntesi.

Capacitat de treball en equips de caràcter interdisciplinari.

Capacitat de treball individual.

Compromís amb valors d'igualtat de gènere, interculturalitat, igualtat d'oportunitats i accessibilitat universal de les persones amb discapacitat, cultura de la pau i valors democràtics, i solidaritat.

Comunicació oral i escrita en la llengua pròpia i coneixement d'una llengua estrangera.

Coneixements d'informàtica relatius a l'àmbit d'estudi.

Espais geogràfics regionals.

Geografia física.

Geografia humana, econòmica i social.

Maneig de la cartografia i els sistemes d'informació geogràfica.

Motivació per la qualitat en el treball, responsabilitat, honestedat intel·lectual.

DESCRIPCIÓ DE CONTINGUTS

1. Europa en qüestió: reptes, fronteres i dades per a comprendre-la

Es presenten i analitzen els grans reptes que afronta l'Europa actual, com la crisi climàticoambiental, la transició energètica i digital, la gestió de la seguretat, les migracions o el paper d'Europa al món davant un ordre global canviant. També s'abordaran qüestions sobre les seues fronteres físiques, polítiques i culturals, així com la diversitat territorial que caracteritza el continent. Mitjançant l'ús de dades i fonts actuals, es proporcionarà a l'alumnat una visió general i fonamentada d'aquests reptes i de la situació europea.

2. Europa construïda: història, tractats i governança

En aquest mòdul s'analitza el procés de formació i consolidació del projecte europeu, tot prestant atenció als seus fites històriques, les motivacions que van impulsar la unió i els principals tractats que han donat forma a la UE. També s'estudien les diferents ampliacions i com han reconfigurat el mapa polític europeu. Finalment, s'analitza el sistema de governança de la UE, amb les seues institucions, equilibris i mecanismes de presa de decisions, per tal de comprendre com s'articula el poder i l'acció política en el marc comunitari.

3. Emergència climàtica a Europa: impactes i respostes

S'estudia la situació ambiental d'Europa, analitzant els principals riscos i problemàtiques que afecten el territori europeu, com l'extremització climàtica, la pèrdua de biodiversitat o la contaminació. S'exploren les previsions a curt i mitjà termini i s'estudien les respostes polítiques i estratègiques impulsades des de les institucions europees, amb especial atenció a l'Acció pel Clima, el Pacte Verd Europeu, els objectius climàtics 2030-2050 o el Fons de Transició Justa, entre d'altres. El mòdul combina la dimensió ambiental i política per comprendre com Europa afronta els reptes de la sostenibilitat.

4. Europa fragmentada: bretxes socials, cohesió, benestar i democràcia

Aquí s'analitzen les transformacions demogràfiques i socials a Europa, destacant el paper de les migracions en la configuració de les estructures socials i territorials. S'estudia com aquestes dinàmiques generen bretxes i tensions que amenacen la cohesió social i el model europeu de benestar. Finalment, s'exploren els reptes actuals a la democràcia i els drets a Europa, tot posant atenció a la geografia del descontentament i del malestar, així com a l'avenç de moviments que qüestionen els fonaments democràtics europeus.

5. Abordant les 'altres' fractures a Europa: cohesió econòmica i territorial

Aquest mòdul se centra en l'anàlisi de les fractures econòmiques i territorials a Europa, examinant les polítiques de desenvolupament regional i de cohesió que busquen reduir els desequilibris entre països i regions. S'estudien els mecanismes de cooperació territorial impulsats per la UE, l'Agenda Territorial i l'Agenda Urbana Europea, i es reflexiona sobre la sostenibilitat del model de desenvolupament urbà actual. A més, es planteja com els canvis recents en la configuració del sistema urbà europeu influeixen en la cohesió econòmica i territorial del continent.

6. Ruralitats europees en transformació: recursos, polítiques i territoris

En aquest mòdul s'aborda la diversitat dels espais rurals europeus i els processos de modernització productiva que han experimentat al llarg del temps, considerant com els condicionants físic-geogràfics

(com els tipus de sòls o la disponibilitat de recursos) influeixen en el seu potencial productiu. S'estudien les polítiques agrícoles i rurals, destacant l'evolució de la PAC des dels seus orígens fins a la PAC post-2023 i la nova Visió Rural 2040. Així mateix, s'analitza com les polítiques de desenvolupament rural amb enfocament territorial contribueixen a la sostenibilitat dels territoris rurals i al manteniment d'activitats i població a les àrees rurals europees.

7. L'Europa productiva en mutació: indústria, recursos i turisme

Aquest mòdul se centra en l'anàlisi de les transformacions recents en la geografia econòmica d'Europa. S'examina el paper de la globalització i els nous contextos de desenvolupament econòmic-productiu, així com els processos de reconversió industrial i el seu impacte desigual en les diferents regions europees. Finalment, s'aborda el turisme com a exponent de la terciarització de l'economia europea, estudiant la seua distribució territorial, la seua importància en l'economia de molts territoris i les tensions que genera en termes de sostenibilitat i cohesió.

VOLUM DE TREBALL (HORES)

ACTIVITATS PRESENCIALS

Activitat	Hores
Teoria	30,00
Pràctiques a l'aula	15,00
Altres activitats	15,00
Total hores	60,00

ACTIVITATS NO PRESENCIALS

Activitat	Hores
Assistència a altres activitats	0,00
Elaboració de treballs individuals o en grup	20,00
Estudi i treball autònom	35,00
Preparació de classes	20,00
Preparació d'activitats d'avaluació	15,00
Resolució de casos pràctics	0,00
Total hores	90,00

METODOLOGIA DOCENT

L'assignatura s'estructura en mòduls que combinen exposicions introductòries del professorat amb l'anàlisi de fonts estadístiques, documentals i cartogràfiques. Es potencia el treball actiu de l'alumnat mitjançant exercicis pràctics, activitats d'exploració, anàlisi, reflexió i participació en tallers i debats. A més, s'incorporen qüestionaris d'autoavaluació i s'utilitza un diari d'aprenentatge per a fomentar la reflexió contínua. La metodologia prioritza el desenvolupament de competències crítiques, analítiques i de maneig d'informació, adaptant-se a un enfocament d'avaluació contínua.

AVALUACIÓ

L'avaluació constarà dels següents apartats (en %): Examen final: entre el 35 i el 65 %; Treballs i pràctiques dirigides (tallers): entre el 15 i el 35 %; Activitats complementàries: entre el 15 i el 35 %.

Per a poder aprovar l'assignatura s'haurà d'obtenir una qualificació mínima de 5 sobre 10 en el conjunt de l'examen, i de 4 sobre 10 tant en les activitats complementàries com en els tallers o pràctiques.

Ni les activitats complementàries ni els tallers ni cap altra activitat pràctica relacionada serà recuperable.

Les condicions d'avaluació són les mateixes per a les dues convocatòries.

BIBLIOGRAFIA

Per a cada tema es posaran a disposició de l'alumnat (a l'Aula Virtual) les referències i els documents específics necessaris per al seu seguiment adequat, així com per a la realització i participació en les activitats pràctiques (tallers).

Bàsiques

Agencia Europea de Medio Ambiente (2019). El medio ambiente en Europa. Estado y perspectivas 2020. Resumen ejecutivo. 18 p.

Azcárate, M.V., y Sánchez, J. (2013). Geografía de Europa, Ed. UNED. Comisión Europea (2020). Qué es y qué hace la Unión Europea. 64 p. Comisión Europea (2021). Breve guía de la UE. 32 p.

Comisión Europea (2022) . La UE en breve: Mercado Único; Ampliación de la UE; Migración y asilo; Presupuesto; Economía y sociedad digitales; Energía; Transporte, Acción por el clima y el Pacto Verde Europeo; Seguridad alimentaria; Política exterior y de seguridad; Agricultura y desarrollo rural; Política europea de vecindad; Política regional; Comercio; Salud pública; Asuntos marítimos y pesca; Cooperación internacional y desarrollo; Medio ambiente.

Comisión Europea (2022). La UE y yo. 84 p.

López Palomeque, F., Plaza, J.I. (2019). Geografía de Europa. Estructuras, procesos y dinámicas territoriales.

Romero, J. (2019). Sobre las geografías del malestar en Europa. Papeles de relaciones ecosociales y cambio global. 147: 63-74.

Complementaries

Bakardjieva, A., Brembert, N., Michalski, A., Oxelheim, L. (2020). The European Union in a Changing World Order. Interdisciplinary European Studies. Palgrave MacMillan.

Bertin, G., Ellison, M., Moro, G. (2021). The European Social Model and an Economy of Well-being. Repairing the Social Fabric of European Societies. Edward Elgar, 654 p. [brochure]

Bradford, A. (2020). The Brussels Effect. How the European Union Rules the World. Oxford University Press.

Careja, R., Emmenegger, P., Giger, N. (2021). The European Social Model under Pressure. Springer. Comisión Europea(2021). Pioneros de la UE: los pioneros que ayudaron a construir la Europa de hoy. 49 p.

Comisión Europea (2022). Natura 2000. 16 p.

Dijkstra, L., Poelman, H., Rodríguez-Pose, A. (2018). The Geography of EU Discontent. Regional and Urban Policy. WP 12/2018. 36 p.

Dolvik, JE., Martin, A., (2014). European Social Models from Crisis to Crisis: Employment and Inequality in the Era of Monetary Integration. Oxford Scholarship. [brochure]

European Commission (2020). Territorial Agenda 2030. A future for all places. 32 p. European Commission (2020): Shaping Europe's Digital Future. 9 p. European Commission (2021). Employment and social developments in Europe. 25 p.

European Commission (2022). Atlas for the Territorial Agenda 2030. Maps on European Territorial Development. ESPON (<https://www.atlasta2030.eu/en/index.php>).

European Commission (2022). Competencia climática: una propuesta transversal sobre capacidades en Acción por el Empoderamiento Climático. 54 p.

European Commission (2022). Comunicación de la Comisión relativa al Octavo informe sobre la cohesión. COM(2022) 34 final.

European Commission (2022). EU regions in the transformation towards a climate-neutral future. 74 p.

European Commission (2022). EU tools to respond to natural disasters. REGI Committee. 67 p. European

Commission (2022). European Network for Rural Development. Varios años.

European Commission (2022). Octavo Informe sobre la Cohesión económica, social y territorial: la Cohesión en Europa en el horizonte de 2050. 353 p. [pdf español].

European Commission (2022). Rural Connections. The European rural development magazine. Varios años.

European Environment Agency (2019). The European environment. State and outlook 2020. Knowledge for transition to a sustainable Europe. 499 p.

European Network for Rural Development (2021). Visión a largo plazo para las zonas rurales. Revista Rural de la UE, 32. 40 p.

European Parliament (2022). Climate change, environment and health. 66 p.

European Union Institute for Security Studies (2022). Europe's Energy crisis conundrum. Origins, impacts and way forward. 8.

Geddes, A., Somerville, W. (2012). Migration and environmental change in international governance: the case of the European Union. *Environment and Planning C: Government and Policy*, 30: 1015-1028.

Jones, E., Menon, A., Weatherill, S. (2012). *The Oxford Handbook of the European Union*. Oxford. Jordán Galduf, J.M. (2008). *Economía de la Unión Europea*. Thompson Civitas Ediciones.

López Palomeque (coord.) (2000). *Geografía de Europa*, ed. Ariel

Nugent, N. (2017). *The Government and Politics of the European Union*. Palgrave MacMillan Education.

Olsen, J., McCorminck, J. (2017). *The European Union. Politics and Policies*. Routledge. Taylor & Francis Group.

Pinder, J., Usherwood, S. (2018): *The European Union. A Very Short Introduction*. Oxford.

Ringnalda, S. (2019). *The New Geography of Discontent. Building and explaining and Indicator that captures the extent of perceived Discontent among European*. Economic Geography Thesis, University of Groningen.

Scharpf, F. (2002). *The European Social Model*. *Journal Common Market Studies*, 40: 645-670. Schreurs, M. (2017): *The European Union and the Paris Climate Agreement: moving forward without the United States*. *Chinese Journal of Population Resources and Environment*, 5 p.

Skuras, D., Tyllianakis, E. (2018). *The perception of water related risks and the state of the water*

environment in the European Union. Water Research. 39 p.

Staab, A. (2020). The End of Europe? Five dilemmas of the European Union. Lexington Books.

RECURSOS DE INTERNET

Estos son especialmente importantes en esta asignatura, dado que suponen fuentes de información muy diversas, fiables y actualizadas.

Centre de Documentació Europea de la Universitat de València: <http://www.cdeuv.es/>

Comisión Europea: https://commission.europa.eu/index_es

EUROSTAT: Dades estadístiques i informes de la Unió Europea, en anglés, francés i alemany (a vegades, en castellà), <http://ec.europa.eu/eurostat/>

Parlamento Europeo: <http://www.europarl.europa.eu/portal/es>

Agència Europea de Medi Ambient (AEMA): <http://www.eea.europa.eu/es>

Atles Ambiental d'Europa: <https://www.eea.europa.eu/data-and-maps>

Fondation Robert Schuman: centre d'investigació, amb abundant informació sobre economia, societat, etc., <http://www.robert-schuman.eu/es/>

UNECE: United Nations Economic Commission for Europe, informes i estadístiques només en anglés, <http://www.unece.org/info/ece-homepage.html>

Prensa y otros recursos: Para esta asignatura es muy aconsejable el seguimiento de la prensa diaria en lo que se refiere a noticias e informaciones varias sobre la Unión Europea. Además de la prensa diaria, digital o en papel, RTVE ofrece otros recursos de interés, entre los que pueden destacarse: <https://www.rtve.es/play/videos/europa/>

Para cada uno de los temas suelen estar disponibles recursos de internet (que se irán señalando). Algunos ejemplos de vídeos disponibles y de interés son:

Descubriendo Europa ¿Qué es la Unión Europea?: <https://www.youtube.com/user/EspacioEuropa>

La nueva Agenda Urbana Europea: <https://www.youtube.com/watch?v=hsx2wyKlpts>

La reforma de la Política Agrícola Común (PAC) (1-11-2020): <https://www.youtube.com/watch?v=5TveMgxOBNY>

Claves para la reforma de la PAC 2023-2027: <https://www.youtube.com/watch?v=QLeu2xniC20>

Despoblación y cambios demográficos en la UE: <https://www.youtube.com/watch?v=uPgVZ40tt2I>

¿Cómo afectará el envejecimiento de Europa a su sistema de salud?

<https://www.youtube.com/watch?v=tXmdH77WcCA>

La Unión Europea. Nacimiento y Tratados de la UE: https://www.youtube.com/watch?v=KR_zNnDprBM

Claves para la reforma de la PAC 2023-2027: <https://www.youtube.com/watch?v=QLeu2xniC20>